

LBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STRUȚEANU, CRISTINA

Zgrumbirul / Cristina Struțeanu ; pref. de Christian Crăciun.

- București : Eikon, 2026

ISBN 978-606-49-1706-5

I. Crăciun, Christian (pref.)

821.135.1

Pictură copertă: Luca Florian

Foto coperă: Mircea Struțeanu

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

CRISTINA STRUȚEANU

ZGRUMBIRUL

Prefață de
Christian Crăciun

E I K O N

București, 2026

CUPRINS

PE SCURT.	
DESPRE CE A FOST VORBA PÂNĂ ACUM.	7
DE UNDE A RĂMAS POVESTEA.	
ADICĂ DIN PĂDURE... ..	11
ȘI O ȚINE LANGA ZGRUMBIR... ..	27
CĂLĂTORIA ÎN ROULUI	
sau DOAMNA ȘI PERSONAJUL	40
RĂTĂCIREA.....	58
ÎN LUMEA MARE	70
ÎNTOARCEREA.....	71
 cuvinte..., cuvinte... ..	 85
cuvântul autoarei.....	92

PE SCURT. DESPRE CE A FOST VORBA PÂNĂ ACUM.

Păi, despre Pădure a fost. Personaj cheie, principal și puternic. Dătător de sens. Și despre „Fetele pădurii”, vreo șase: Cipriana Mare, Cipriana Mijlocie sau Miezurie, Mierie, Ciprianele Mici (trei bucăți) și Cipriana Măruntică, zisă Căpriana. Se ițea uneori și o Cipriană de aiuri, Cipriana Morgana. Apăreau când și când, adică ades, și bătrâne întemeietoare – Baba și Doamna. Venind una dinspre primordii și eresuri, alta dinspre cultura scrisului. Cumva, față și revers...

Figura și o mulțime de ființe din credințele populare, mituri, basme, legende. Dar și animale totemice, precum Cerbul și cei doi Huhurezi. Le emana pădurea, pur și simplu.

N-avem încotro, trebuie să suportăm întâlnirile cu ele. Noi, cetitorii. Și poate că nu-i tocmai ușor. Apoi trecerile real / ireal. Trebuie să ai chef și să fii permeabil. În fond ele, duhurile pădurii, ne aleg, nu noi pe ele. Precum spiritele pe șaman...

Locurile, la rândul lor, aveau însemnătate, mai cu seamă poiana, Luminișul, la care ajungeai printr-o străpungere. Pătrundeai, intrai într-o simplă casă, deschideai ușa unei anume căscioare, ce răsărea în desiș adânc. Întâi dădeai de un mare întuneric. Stavila.

Apoi, descopereai că interiorul era un exterior, un afară, dar dintr-o altă lume, plină de sensuri. În fiecare punct cardinal al acelei poieni se afla ceva esențial. Și erau așezate în cruce. Cu mare rost.

Undeva, spre creastă, se afla și Lacul tăcut, tăul, apoi tot felul de scorburi...

Se făcea că toate fetele iubeau același băiat. Necopt și năuc. Nici el n-avea încotro, era în curs de maturizare, pe cale. De fapt, singurul personaj masculin – Radu. Numai că iute primit-a o poreclă – Zgrumbir. Firește, așa a rămas. Pentru ele însă era Zgrumbirul, un soi de Zburător. Ceva magnetic pâlpaia acolo și-o biată, pură, chimie.

Acest Zgrumbir, când încă nu era chiar Zgrumbirul, iubea o fată. Nu? Ce mare scofală! Pe Cipriana, de la el din cătunul aflat la poale de munte. Dar tatăl lui, un fel de Saturn, clar, nu-i îngădui s-o ia de soată și s-o aducă la ei în bătătură, cum era cutuma satului... Să nu-l rădă lumea, teama cea cumplită a oamenilor, oriunde și oricând. Să nu te faci de râs! Cât timp fusese fiul în armată, văzuseră toți cum o conducea acasă, de la școală, alt băiat. Fleac. Copilării.

De supărare, fiul plecă iar, la muncă, în străinătate. Deja se purta asta.

Când se reîntoarse, cu oarece cheag și mai hotărât, lucrurile au mers din rău în mai rău.

Nu-i ceruse fetei răspicat să-l aștepte, nici de data asta. Nu l-a dus capul. Dar în capul lui era o mare neștiință a ceea ce și-ar fi dorit cu adevărat... Nepricepută la rândul ei, acea Cipriană dintâi se măritase, avea până și prunc... Aproape și-a pierdut mințile de necaz la întoarcerea lui, a divorțat, a dat copilul spre înfiere unor străini...

Zgrumbir, cu structură de erou acum, cu pieptul bombat de dârzenie și ambiție, plecă să-i aducă bebelușul înapoi, pe Ionuț, pe care voiau să-l crească împreună. Ăsta era planul. În țara de dincolo, se petrecu însă un accident teribil, un lac – spaima lui de muntean – îl înghiți. A fost salvat, dar... amnezie.

Îl recupără de acolo sora mai mică a fetei, Cipriana Mijlocie, Miezurie, care-l iubea și ea. Mieria. Toate-l iubeau în inimioarele lor, în ascuns, precum deja s-a spus.

Din dragostea celor doi, pură și nevinovată, fără sentiment de vinovăție adică – trebuie precizat astfel – se născu o pruncă. Părea avort cumplit sau naștere prematură. Intervenii la timp, providențial, Baba și duse fărâma de ființă într-un incubator al naturii, sacru, străvechi, neștiut de oamenii de astăzi. Un lan de brusturi. De acolo, din poiană. La timpul cuvenit,

o înhăță pe copiliță, de scutecel, un pâlc de berze călătore. O duseră Ciprianei Mari, restabilind fluxul adevărat. Copila se va chema Cipriana Mărunțică de aici înainte. Alintată Căpriană.

Încet, încet, Zgrumbir își reveni din amnezie, neștiind bine pe cine iubește. Desigur pe Cipriana Mierie, dar va locui omeneste, într-o gospodărie obișnuită, cu cea Mare și cu bebelușa celeilalte. Nimeni nu știa ce și cum, nici personajele poveștii nu prea se dumireau...

Pentru cea Mărunțică dară, ghemulețul de Căpriană, bărbatul nostru plecă într-un afund de pădure, unde văzuse cândva mere pădurețe, transformate sub ochii lui – la vremea dragostei – în cele mai frumoase fructe. Ale Raiului parcă.

E aici un preaplin. Simplu și complicat totodată. Ca viața... Luăm ce ni se potrivește... În cărțulia asta însă, nimic nu dăunează grav seninătății, precum cânta un om cu mare har, de neuitat.

DE UNDE A RĂMAS POVEȘTEA. ADICĂ DIN PĂDURE...

Trântit în iarbă, n-avea pace Zgrumbir. Dădea întruna din mâini să se apere de musculițe. Prea multe și prea îl bâzâiau sâcâitoare. Ceva le atrăgea, de parcă era lipicios, uns cu miere. Scormonit era și pe dinăuntru de la o vreme. Și mai ales acum, în clipa aceasta, a popasului său. Lucru tare curios, bineînțeles, fiindcă nu din cauza oboselii se oprise în mijloc de drum. Nu odihnă căuta. Pur și simplu, îi tot venea să se pună jos, când și când, fără rost, apoi sărea în sus și-o pornea iar, de parcă-l pișca. Gâze în iarbă, slavă Domnului, dar nu asta era pricina.

Se călătorea de-o vreme, puțină vreme, spre acel afund mai deplin al pădurii, cel nestrăbătut de nimeni, dar bătut de iele și de vâlve. Chemător, magic. Bănuia, culmea, greu de crezut, că acolo va putea găsi mere numai bune pentru copilița lui. Mă rog...

Oprirea îi pica tare bine însă. Gălgăia ușurel, cu grijă, dintr-o sticlă... Câte un gât, nu mai mult. O scotea din buzunarul larg, trăgea o dușcă și-o vâra

la loc. Nu voia să se dedulcească prea tare. De felul său era om cu ambiție, se lăsase și de fumat, nu mai duhănea de mulțișor. Și apoi nici vorbă să fi fost vreo tărie, țuică, palincă sau horincă, vinars sau răchie. Câte le pune bărbatul la cale, spre meremetisirea ființei sale. Nu. N-ar fi luat așa ceva la el, decât dacă ar fi muncit din greu la tăiat lemne, la doborât copaci, la tocmit gardul din bolovani, la orice trudă cu sudoare. Nu acum, pe cale.

Era obișnuit cu drumuri lungi, ba chiar îi plăceau, de parcă îl chemau. Nu stătea niciodată pe gânduri, când era vorba s-o tundă undeva, pe plaiuri, vorba lui. Mai mereu se bucura de prilej. Așa îi era firea. Oricum, bărbații au dor de ducă. Nu de stat la vatră. Se bucură să cunoască, să afle lucruri noi, oameni noi. Să-și străbată odiseea.

Nu ostenise sigur, dar sete da, îi era. În butelcă se afla un întăritor, o răcoritoare din plante, buruieni anume, pregătită pentru Cipriana Mărunțică. Așa credea. S-o întremeze, că avusese start greu în viață.

E drept că dăduse peste ulcior la întuneric, în cămară, dosit bine, de parcă muierile au vrut să nu fie găsit, mai ales el să nu-l afle. Tocmai asta l-a atras. A umplut în taină o sticlă, a pus-o deoparte și abia aștepta prilejul să-i scoată dopul. De ce să nu bea și el? Și iată-l, venise.

Câte un pic, câte un strop, până n-o mai fi deloc, vorba cântecului de băieți.

Acel venise... devenise însă cam târziu. Puținul băut îi învălătuca judecata. Întăritorul acela lucra de capul lui, și-l prelucra pe al său, peste voința-i cea fermă, precum și-o socotea. De parcă era vreo liană sau viță vrăjită, sevă de ciuperci, un soi de ayahuasca din propria bătătură. Vreo mescalină precum cele din cactuși sau rădăcină de mandragoră. Mai curând mătrăgună de pe plaiuri. Căreia i se spunea Doamna Codrului sau Cireașa Lupului. Poate și leandru și degețel despre care, iar, se zicea că putea învia morții și ucide pe cei vii.

Dacă n-avusese grijă să răsădească Crucea Voinicului pe sub ferestre, acum se va lupta fără sprijin cu licoarea muierască și s-ar prea putea să dea de ceasul rău...

Vrăjitoare muierile toate, spița lor. Șamanițe.

Numai că, astfel, dorul de un anume Loc nevăzut, neștiut, ascuns în adâncul lui însuși, se puse să-l bântuie, nu mai stătea pitit în vreun cotlon, îl rodea, îl ronțăia, îl făcea să creadă că pornise de acasă spre... Acasă. Îi dădea ghes. Îi dădea brânci. La drum dară...

Sfinte Sisoe! A naibii chestie! Absolut așa-i. În sfârșit, nu / mă / îndoiesc. Nu mai am dubii. Și mă țin tare, m-am apucat de o rădăcină de pom. Ca de-o toartă. Uite-le, sunt ca balaurii în jurul meu tot felul de rădăcini. Răsucite, împletite. Țsteia nu-i dau drumul, mi-e tovarășă ori ce-o fi. Ancora mea.